

Pozor na podvodné inzeráty!

Táňa Švrčková

DEN ZA DNEM STÁLE RAZANTNĚJŠÍ PSYCHICKÝ NÁTŁAK. TELEFONÁTY VYMAHAČSKÉ FIRMY. VYHROŽOVÁNÍ A ŽALOBA U CIZÍHO SOUDU. I TAK MŮŽE VYPADAT ŽIVOT PODNIKATELE. SVĚ O TOM VĚDÍ NEJEN TŘI DESÍTKY TĚCH, KTERÍ SE NA KONCI LISTOPADU ZÚČASTNILI SEMINÁŘE USPOŘÁDANÉHO HOSPODÁŘSKOU KOMOROU NA TÉMA KATALOGOVÉ FIRMY A PODVODNÉ INZERÁTY.

Diskuzi vedla německá advokátka Marcela Pawelka spolu s českým advokátem Janem Kořánem. Oba advokáti mají s katalogovými firmami vlastní zkušenosti, o něž se chtěli s přítomnými podělit a poradit jim nejen jak podvodným inzerátům nenaletět, ale především jak mají vůči zahraničním katalogovým firmám postupovat v případě již existujícího konfliktu.

Do nikdy nekončícího kolotoče vymáhání peněz se může dostat každý český podnikatel velice snadno. Podle Marcely Pawelka jsou takových případů v České republice ne stovky, ale tisíce. Příkladem může být kauza podnikatelky, která vede hotel: "Platíme dva roky. Naše zaměstnankyně, než šla na mateřskou, vyplnila dotazník (v domnění, že to je skutečně dotazník). Byly v něm otázky typu: jaké ubytování poskytujeme, kolik máme lůžek, co vaříme... Podvod jsem zjistila, až když přišla faktura na 1087 eur. Nepořídila jsem si bohužel kopii objednávky, zato oni (firma Tourist Directory Novachannel AG) poslali "kopii" objednávky i s adresou, která v dotazníku předtím vůbec nebyla," popsala. Před třemi roky začal takový tlak, že vyhrožovali. Firma, která podepsala, měla strach, že se to rozkřikne, a tak raději zaplatila.

Nikdy nekončící psychický nátlak

Advokátka Pawelka prohlásila, že se to firmám asi opravdu vyplatí. Obecně platí, že je lepší přijmout fakturu a nejdříve vůbec nereagovat. Případ této podnikatelky je podobný všem ostatním: Katalogové firmy pošlou dopis, ve kterém žádají kupříkladu o vyplnění čísla popisného vašeho působení.

K platnosti objednávky stačí podpis kteréhokoliv zaměstnance nebo i rodinného příslušníka, který se na podnikání neúčastní. Listina nevypadá jako smlouva, přesto obsahuje "šikovně" skryté informace o tom, že se jedná o nevypověditelnou objednávku na tři roky. Poté přijde faktura na několik set eur, tuto částku je nutno násobit třemi edicemi. Přitom inzerát v zahraničí pro českou firmu nemá žádný smysl.

Podvodná firma začne vyvíjet psychický tlak. Pošle fakturu, pak další fakturu, upomínku, pak informují právní oddělení, spojí se s vymahačskou firmou, v níž působí lidé umějící do jisté míry česky, a tak neustále telefonují. K tomu je často na zaměstnance, který pochybil, vyvíjen nátlak typu "co jsi to podepsal?" i ze strany zaměstnavatele. Měla by být poskytnuta lhůta na

odvolání, bývá ovšem krátká.

Z vlastní zkušenosti jednoho podnikatele vyplývá, že mail od katalogové firmy přišel až 14 dní po údajném odeslání. Podnikatel má za to, že druhá strana zfalšovala datum. Pokusy o uplatnění určité výpovědní lhůty zde tedy nefungují, firmy na ně stejně nereagují. Je to nekonečné vymáhání peněz. Proto je dobré uplatnit námitky hned na začátku. Přítomní advokáti radili postiženým podnikatelům odmítnout úhradu doporučeným dopisem hned po doručení první faktury s odůvodněním, že došlo k omylu atp. V případě žaloby švýcarského nebo německého soudu nemohou čeští podnikatelé "hrát mrtvého brouka". Pawelka tvrdí, že když přijde předvolání k soudu, je nutné mít právní zastoupení. Navíc, když firmě přijde dopis s hlavičkou advokáta, ta vidí, že člověk je schopen jednat na odborné úrovni. Kdo se nedostaví k soudu, podle advokátky Pawelka prohraje. Nedostavení se znamená přiznání viny. V Německu se nemusíte dostavit, ale musíte se nechat zastoupit. I když inzerát není podepsán statutárním zástupcem, musíte reagovat!

Před podvodnými inzeráty varuje i Úřad průmyslového vlastnictví. Rozlišují se dva typy inzerátů:

Klasické katalogové inzeráty

Patří mezi ně například španělský European City Guide nebo švýcarská Eucodata ze Ženevy. Na začátku pošlou nenápadný formulář, kde vyžadují vyplnění několika obchodních skutečností. Ten je do jisté míry značně zavádějící. Žádají potvrzení nějakých údajů, jeden z nich uvedou úmyslně nepřesně, aby zdánlivě bylo co vyplňovat.

Podepsáním vzniká úplatný právní vztah. Spekulace těchto firem je založena na tom, že vzít si kvalitního advokáta ve Švýcarsku je několikanásobně dražší než v České republice, kde je to už tak pro obyčejnou firmu dosti drahé. Může se stát, že vaši firmu začnou obcházet lidé, kteří vystupují jako zástupci katalogových firem a nabízejí lákavé slevy ze splátek. V žádném případě se nenechte přesvědčit, radí advokátka Pawelka.

Inzeráty katalogových firem vázaných na registry

Týká se uplatnění určitých práv, klasický příklad je registrace ochranných známek. Přijde vám sdělení, že abyste získali ochrannou známku, musíte podepsat formulář. Tyto firmy uvádějí v omyl už svým názvem, například Federální institut pro registry a ochranné známky nebo u nás působící rakouský Trademark Publisher.

Neplatnost z důvodu omylu?

Faktem je, že dopis dostane firma a ta je povinna zajistit, aby došlý papír podepsal někdo oprávněný, ne třeba skladník. Samozřejmě dovolávat se na tuto skutečnost je možné, chytat se lze všeho možného, ale není to pro ně relevantní. V okamžiku odeslání, tzn. potvrzení objednávky, je uzavřena smlouva. Tady platí: "Když podepisuješ, tak se nediv." Aby byl úkon soudně zneplatněn, musí se dle českého práva jednat o tzv. podstatný omyl, který druhá strana buď vyvolala, nebo o něm alespoň věděla. Ovšem tuto "neplatnost z důvodu omylu" nelze

zneužívat, ohrozilo by to jurisdikční jistotu. Osoba, která jedná, má povinnost obeznámit se do nejvyšší možné míry s tím, co podepisuje. Informace, že služba je úplatná, tam je sice zastřena, ale faktem je, že tam prostě je. Tady zase obrazně řečeno platí: "Rozsviďte si a vezměte si brýle." Nepodnikatelé mají výhodu oproti firmám, jelikož soudy jsou ochotny chránit spotřebitele. Podle Marcely Pawelka soud v Německu přihlíží k tomu, jestli to pro vás má přínos a také, jak moc to bylo fingované. "V Česku je obchodní rejstřík dostupný na internetu, v Německu nejde zjistit online, informace jsou mnohem víc chráněné," myslí si Pawelka. "Když si necháte zhotovit nábytek v Německu a vy jste z Česka, řídí se obchod německými předpisy a stejně tak český soud bude případ posuzovat podle německého právního řádu. Pokud se chcete soudit, učíňte podnět v té dané zemi. Před český soud oni nepřijdou," říká Pawelka a dodává, že po vstupu do EU jsou rozhodnutí automaticky uznávána i v dalších zemích. Problém je, že i když vyhrajete soud, může se stát, že zjistíte, že firma vlastně neexistuje. Poslední tendence jsou, že bude čím dál víc akceptována i internetová zpráva (cca ze 70 % ano). Smlouvu lze uzavřít i faxem nebo dokonce telefonicky. Je na soudu, zda ji uzná nebo ne, týká se to stránky důkazní.

Na semináři se zrodil nápad, aby více firem dohromady sepsalo petici týkající se trestního práva a také idea zveřejnit problematiku na internetu, aby se chránily i další firmy. Řešila se otázka kontaktu Hospodářské komory České republiky s hospodářskými komorami jiných zemí. Právnička Marie Wimmerová z HK ČR sdělila, že prezident J. Drábek již napsal dopis prezidentu rakouské HK a ta podnikla určité kroky. "V Rakousku se to již kousek hnulo. Dopis rakouského prezidenta HK si budete moci přečíst na webu naší komory," řekla M. Wimmerová.

Adresa, kam se v Rakousku mají naši podnikatelé obracet (pouze aktuální případy -promlčení lhůta je 6 měsíců):

Schutzverband gegen unlauteren Wettbewerb Geschäftsführer (Svaz pro ochranu hospodářské soutěže) Mg Hannes Seidelberg Schwarzenbergplatz 14 1040 Wien e-mail: office@schutzverband.at

JEJICH TRIKY:

- * Začnou anglicky, pokud zjistí, že rozumíte, přejdou třeba na němčinu.
- * Pod záminkou zpřesnění údajů vyžadují podpis.
- * Smlouva vypadá jako dotazník, dole je drobným písmem částka v eurech, kterou se zavazujete platit po celou stanovenou dobu.
- * Falšují, co se dá (datum odeslání, smlouvu s adresou vaší firmy).
- * Vyhrožují, vyvíjejí psychický nátlak.
- * Nabízejí slevy ze splátek.
- * Jedno zaplacení znamená přiznání viny.
- * Soudíte se s někým, kdo neexistuje.

VAŠE OBRANA:

1. Neplatit. Zaplacení rovná se přiznání viny.
2. Odmítnout doporučeným dopisem, že nemám zájem.
3. Poříd'te si fotokopie veškeré korespondence s firmou.
4. Najmout si dobrého advokáta, je to známka schopnosti se bránit (už jen hlavičkový papír

advokátní kanceláře může zastrašit).

5. Spojit se s někým dohromady. (jeden člověk zmůže pouze obranu, více postižených zvládne útok).

...a co na to české právo?

Podle platné české právní úpravy je objednávka učiněná takto nekalým způsobem neplatná, neboť "je neplatný právní úkon, který svým obsahem nebo účelem odporuje zákonu, nebo jej obchází, nebo se přiči dobrým mravům". Dále je zákonnou právní normou stanoveno, že výkon práva, který je v rozporu s poctivým obchodním stykem, nepožívá právní ochrany - to znamená, že právní úkon učiněný v obchodním styku musí být mimo jiné v souladu s těmito uvedenými zásadami, jinak je absolutně neplatný. Z těchto důvodů by měl postižený podnikatel odmítnout hradit jakoukoliv částku, protože nedošlo k platnému uzavření právního vztahu mezi katalogovou firmou a postiženým podnikatelem.

Spotřebitel má oproti podnikateli výhody. Občanský zákoník umožňuje spotřebiteli v nějaké lhůtě odstoupit od smlouvy bez placení. Spotřebitel je definován jako osoba, která nejedná v rámci firmy.

Má více různých výhod: zneplatnění z důvodu omylu, odstoupení od smlouvy do 14 dnů od převzetí plnění, výklad jednotlivých bodů smlouvy a také odstoupení, pokud je smlouva v rozporu s dobrými mravy. Ustanovení vychází ze směrnice o nekalých podmínkách při uzavírání smluv na dálku.

Podle § 262 odst. 4 Obchodního zákoníku spotřebitel nese odpovědnost za smluvní vztahy podle občanského zákoníku, kdežto na podnikatele se vztahují ustanovení obchodního zákoníku. Podle § 265 Obchodního zákoníku výkon práva, který je v rozporu se zásadami poctivého obchodního styku, nepožívá právní ochrany.

Na objednávkách katalogových firem je však výslovně určen soud a právo státu, kde firma podniká nebo sídlí, je tedy nutné najít si advokáta tam. Nevýhodou Švýcarska je, že není členem EU.

V Německu a v Rakousku jsou díky členství v EU podobné právní podmínky jako u nás. V případě potíží se můžete obracet se na právní oddělení HK ČR: Mgr. Marie Wimmerová, wimmerova@komora.cz, tel. 296 646 256, v případě soudu na Dr. Pawelka: kanzlei.pawelka@t-online.de, tel. 0049(0) 6051/16949 nebo na advokáta J. Kořána: jan.koran@akkb.cz, tel. 224 819 336

Právní konzultace

Úřad HK ČR - úsek právní a legislativní pořádá 7. 2. 2006 další konzultační den s německou advokátkou Dr. Pawelka, která hovoří česky.

Konzultace je možná zejména v oblastech:

- * Obchodní vztahy s německým subjektem.
- * Vymáhání pohledávek v Německu.
- * Podvodné inzeráty a katalogové firmy.

- * Možnosti a podmínky podnikání v Německu.
- * Pracovní povolení pro práci v Německu.

Bližší info: Mgr. Wimmerová, tel.: 296 646 256, wimmerova@komora.cz.

http://www.unihostostrava.cz/www/cz/aktuality/pozor-na-podvodne-inzeraty/#article_346